

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prištine, 30 Ocak 2012
Nr. Ref.: RK195/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Dava No: KI 03/11

Başvurucu

Bay Arton Demhasaj tarafından temsil edilen ÇOHU Demokrasi, Yolsuzlukla Mücadele ve Onur Teşkilatı

Devlet Savcılığı ile Kosova Yolsuzlukla Mücadele Ajansı arasında imzalanan İşbirliği Anlaşmasının Anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesi.

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Yargıç
Altay Suroy, Yargıç
Almiro Rodrigues, Yargıç
Snezhana Botusharova, Yargıç
Ivan Čukalović, Yargıç
Gjyljeta Mushkolaj, Yargıç
Iliriana Islami, Yargıç

Başvurucu

1. Bay Arton Demhasaj tarafından temsil edilen ÇOHU Demokrasi, Yolsuzlukla Mücadele ve Onur Teşkilatı

Dava konusu

2. Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne 11 Ocak 2011 tarihinde yapılan başvuruda belirtildiği şekilde dava konusu: Devlet Savcılığı ile Kosova Yolsuzlukla Mücadele Ajansı arasında imzalanan İşbirliği Anlaşmasının içeriğindeki Kosova Ceza Usulleri Yasası ile çatışmanın değerlendirilmesidir.

Yasal dayanak

3. Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın (bundan sonra "Anayasa" şeklinde anılacaktır) 113.7 maddesi, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın (bundan sonra "Yasa" şeklinde anılacaktır) 47. maddesi ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra "İçtüzük" şeklinde anılacaktır) 29. kuralı.

Davanın Mahkemeye geliş biçimi

4. Başvurucu 11 Ocak 2011 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne başvuru dilekçesini sunmuştur.
5. Anayasa Mahkemesi 23 Mart 2011 tarihinde Devlet Savcılığı ile Kosova Yolsuzlukla Mücadele Ajansına başvurunun yapıldığını bildirmiş, Mahkeme tarafından dava sürecinde ele alınacak herhangi bir yorumda bulunmak isteyip istemediklerini sormuştur.
6. Kosova Yolsuzlukla Mücadele Ajansı, başvuruyla ilgili tutumunu açıkladığı bir yazıyı 23 Mart 2011 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne ulaştırmıştır.
7. Yargıç Kadri Kryeziu başkanlığında yargıçlar Enver Hasani ile Gjyljeta Mushkolaj'den oluşan Ön İnceleme Heyeti 19 Mart 2011 tarihinde Raportör Yargıç Robert Carolan'nın raporunu görüştüğünden sonra tam kadroda toplanan Mahkeme Heyeti'ne istemin kabul edilmezliğine ilişkin önerisini sunmuştur.

Olguların özeti

8. Kosova Yolsuzlukla Mücadele Ajansı ile Kosova Devlet Savcılığı aşağıda belirtilen konularda ortaklık kurmak üzere 4 Haziran 2010 tarihinde **İşbirliği Anlaşması** imzalamışlardır:
 - a. Yolsuzlukla ilgili bilgi alışverişinde bulunmak;
 - b. Suç teşkil eden yolsuzluk davalarının soruşturma sürecinde işbirliği yapmak;
 - c. Soruşturma sürecinde karşılıklı yardımlaşmada bulunmak ve teknik destek sunmak;
 - d. Yolsuzlukla mücadele konusunda çeşitli problemlerin çözümünde karşılıklı rehberlik hizmetleri sunmak.
9. Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Kosova Yolsuzlukla Mücadele Ajansına yönelik Agj.nr 646/2010 sayı ve 5 Ekim 2010 tarihli yazısında söz konusu iki kurum arasında imzalanan anlaşma konusunda hukuki görüş bildirmeye yetkili olmadığını ve bu konuyla ilgili olarak ÇOHU Teşkilatının er ya da geç Kosova Anayasa Mahkemesi'ne başvurabileceğini bildirmiştir.

10. ÇOHU Demokrasi, Yolsuzlukla Mücadele ve Onur Teşkilatı kendi temsilcisi vasıtasıyla 11 Ocak 2011 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne başvurarak anlaşmanın Anayasa'ya ve Kosova Ceza Usul Yasasına aykırı olduğu gerekçesiyle itiraz etmiştir.

Anayasa ile güvence altına alınan hakların ihlaline ilişkin iddia

11. Başvurucu, Anayasa Mahkemesi'ne hakkında başvuru yapılan kararla Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 109. maddesi 2 ve 3. fıkralarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
12. Başvurucu, Kosova Devlet Savcılığı ile Kosova Yolsuzlukla Mücadele Ajansı arasında 4 Haziran 2010 tarihinde imzalanan **İşbirliği Anlaşması**'nın 5 ve 6. maddelerinin Kosova Ceza Usulü Yasası'nın 220, 221, 256 ve 258. maddeleriyle doğrudan çeliştiğini ileri sürmüştür.

Kosova Yolsuzlukla Mücadele Ajansı'nın yorumları

13. Kosova Yolsuzlukla Mücadele Ajansı verdiği yazılı cevabında Devlet Savcılığı'yla yaptıkları anlaşmanın hiçbir maddesinin Anayasa'nın bağımsız kurumlara ilişkin hükümlerini ihlal etmediğini ve Yolsuzlukla Mücadele Ajansı Hakkında Yasanın yasal çerçevesi içerisinde olduğunu belirtmiştir.

İstemin kabul edilirliliğinin değerlendirilmesi

14. Başvurucuların istemi hakkında karar verebilmek amacıyla Mahkeme, Anayasa'nın 113.1 maddesine atıfta bulunmak ister. Söz konusu madde şunu belirlemiştir:

"Anayasa Mahkemesi, sadece yetkili taraflarca yasaya uygun şekilde yapılan başvurular hakkında karar verir".

Anayasa'nın 113.7 ve 21.4 maddeleri de şunları belirlemiştir:

Bireyler, Anayasa ile güvence altına alınan bireysel hak ve özgürlüklerinin kamu otoritelerince ihlal edilmesi durumunda, tüm kanun yollarını tükettikten sonra ancak başvurmaya yetkilidirler."

Diğer madde ise:

"Anayasa ile güvence altına alınan temel hak ve özgürlükleri, uygulanabildikleri ölçüde tüzel kişiler için de geçerlidirler"

15. Başvuruyu görüştüğü esnada Mahkeme, Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 46. maddesini de göz önünde bulundurmıştır. Bu madde şunu belirlemiştir:

"Anayasa Mahkemesi, yasalarla belirlenen tüm koşulların yerine getirildiğini tespit ettikten sonra Anayasa'nın 113. maddesi 7. fıkrasına göre yapılan başvuruları kabul edip işleme koyar."

16. Dava dosyasında tarafından sunulan evrak incelenirken başvuru Anayasa'nın 113.1 maddesinde başvurunun ele alınmasına ilişkin **"yetkili taraf"** ile ilgili temel gereksinimleri yerine getirmediği görülmüştür.

17. Bu kararın 10. maddesinde de vurgulandığı üzere Anayasa'nın 117.7 maddesine göre bireyler, Anayasa ile güvence altına alınan hak ve özgürlüklerinin kamu otoriteleri

tarafından ihlal edildiği başvuruya yetkili olup başkalarının haklarına olası ihlali bulunan kamu otoritelerine ait kararlar hakkında böyle bir başvuruda bulunamaz ve yasaların Anayasa'ya uygunluğunun değerlendirilmesi talebinde bulunamazlar. Zira Kosova Anayasası **Actio Popularis (yurttaş şikayeti)** şeklindeki kanun yolu öngörmeyip böyle bir hakkı sadece yetkili taraflar için öngörmüştür.

18. Sonuç olarak başvuru bu davayı Anayasa Mahkemesine getirmek için *locus standi* (mahkemeye başvurma hakkı) aktif meşruiyeti bulunmamaktadır. Mahkeme, bu sebepten istemi kabul edilmez olarak ilan edecektir [bkz. *mutatis mutandis* Sözleşme (Antilly Belediye Bölgesi - Fransa AİHM davası 45129/98, 1999-VIII)].
19. Dahası Mahkeme, Anayasa'nın 21.4 maddesiyle ilgili olarak 113.7 maddesine göre başvurunun bireysel başvuru olarak ele alınacak olması halinde de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 34. maddesinde belirtildiği şekilde, başvuru "**kamu otoritesi hükmünün sebebiyet verdiği mağdur**" statüsünde olduğunu kanıtlayamadığını tespit etmiştir (bkz. *mutatis mutandis*, Lindsay – Birleşik Krallık, başvuru no: 31699/06, Komisyonun 17 Ocak 1997 tarihli kararı, 23 E.H.R.R. Agrotexim ve diğerleri – Yunanistan, 17 Ocak 1995 tarihli kararı, Seri A no: 330-A, s. 22-26, §§ 59-72, Terem Ltd. Chechetkin ve Olius – Ukrayna, no: 70297/01, § 28, 18 Ekim 2005, Vesela ve Loyka – Slovakya, no: 54811/00, 13 Aralık 2005).
20. Başvurunun yetkili bir tarafça yapıldığı ve başvuru taraflar arasında imzalanan anlaşmanın Kosova Ceza Usulü Yasası ile örtüşmezliğine vurgu yaptığı göz önünde bulundurularak istemde Anayasa'ya değil de bir yasaya aykırılığının değerlendirilmesi talep edildiği anlaşılmaktadır. Anayasa'nın 112.1 maddesinde açıkça belirtildiği şekilde "**Anayasa Mahkemesi, Kosova Cumhuriyetinde Anayasa ve yasaların Anayasa uygunluğunu yorumlanmasını yapan nihai otoritedir**". "Çohu" Teşkilatının başvuru şeklinden Mahkemece görüşülmeye uygun bir istemde bulunmayıp başvurunun bu haliyle reddedilmesi gerekmektedir.
21. Anayasa Mahkemesi, aynı gerekçeyi 44/10 numaralı başvuru (Gafurr Podvorica – Çalışma ve Sosyal Refah Bakanlığı'nın 18 Mart 2001 tarihli kararına karşı) kararında da ileri sürmüştür.
22. Yukarıda zikredilen olgulara dayanarak Anayasa Mahkemesi, başvurunun yetkili olmayan bir tarafça yapıldığı ve zorunlu koşulların yerine getirilmediğini değerlendirmektedir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasanın 113.7 maddesi, Yasanın 20. maddesi ve İtüzüğüün 36.3 (c) kuralına dayanarak Anayasa Mahkemesi'nin 19 Mayıs 2011 tarihli duruşmasında oybirliğiyle:

- I. İstem in kabul edilmez olarak REDDİNE karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesine uygun şekilde taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Robert Carolan, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza